

JCB

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY

This material contains information affecting the National Defense of the United States within the meaning of the Espionage Laws, Title 18, U.S.C. Secs. 793 and 794, the transmission or revelation of which in any manner to an unauthorized person is prohibited by law.

C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L

25X1

COUNTRY Bulgaria

REPORT

SUBJECT Bulgarian Military Service Law

DATE DISTR. 15 October 1958

NO. PAGES 1

REQUIREMENT NO. RD

REFERENCES

DATE OF INFO.

PLACE & DATE ACQ.

PROCESSING COPY

25X1

25X1

SOURCE EVALUATIONS ARE DEFINITIVE. APPRAISAL OF CONTENT IS TENTATIVE.

Bulgarian pamphlet published by the State Publishing House, Sofia in 1958, containing the complete text of Bulgaria's Military Service law. The text of this law was also published in the official Bulgarian newspaper Izvestia, Nos. 13 and 14 II 1958.

25X1

C-O-N-F-I-D-E-N-T-I-A-L

25X1

STATE	X	ARMY	X	NAVY	X	AIR	X	FBI		AEC									
(Note: Washington distribution indicated by "X"; Field distribution by "#".)																			

INFORMATION REPORT INFORMATION REPORT

25X1

З А К О Н
ЗА ВСЕОБЩАТА ВОЕННА СЛУЖБА
В НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

„НАУКА И ИЗКУСТВО“
София — 1958

З А К О Н
ЗА ВСЕОБЩАТА ВОЕННА СЛУЖБА
В НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

„НАУКА И ИЗКУСТВО“
София — 1958

ЗАКОН

за всеобщата военна служба в Народна република България

(Обнародван в „Известия“, бр. 13 от 14. II. 1958 г.)

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Военната служба е задължителна за всички граждани съгласно настоящия закон. Службата във Върхожените сили е почетно задължение за гражданите на Народна република България.

2. Защитата на Отечеството е върховен дълг и въпрос на чест за всеки гражданин. Предателството към Отечеството — нарушение на клетвата, дезертьорство, самоволно напускане на позициите, преминаване на страната на врага, извършване на деяние в ущърб на военната мощ на държавата, шпионаж — е най-тежкото престъпление към народа и Родината и се наказва с всичката строгост на закона.

3. Всички мъже — граждани на Народна република България — без разлика на раса, народност, вероизповедание, образователен ценз, социален произход и положение са длъжни да отбият военната си служба в състава на Върхожените сили.

Всички лица от подлежащия на повикване набор, които не могат да бъдат приети на действителна служба във Върхожените сили, са длъжни да служат в Трудовата повинност.

4. Върхожените сили на Народна република България се състоят от Народната армия и от войските на Министерството на вътрешните работи.

5. Общото ръководство на Върхожените сили се осъществява от Министерския съвет на Народна република България.

Непосредственото ръководство на Народната армия се възлага на министъра на народната отбрана, а на войските на Министерството на вътрешните работи — на министъра на вътрешните работи.

6. Общото устройство на Върхожените сили се утвърждава от Министерския съвет, подробното се определя с щатове, одобрени от Генералния щаб, а за войските на Министерството на вътрешните работи — от министъра на вътрешните работи.

7. Местните органи на военно управление — окръжните военни управления и военните окръжия, са подчинени на министъра на народната отбрана и председателя на съответния окръжен, околийски, градски и районен народен съвет и са

с правата на отдели (управления) на тези съвети. Правата и задълженията на министъра на народната отбрана и на народните съвети по ръководството на военните окръжия и окръжни управления, както и дейността на последните се определят от Министерския съвет.

8. Военната служба във Въоръжените сили се урежда от уставите, правилниците, наставленията, инструкциите и заповедите, издавани и утвърждавани за Народната армия от министъра на народната отбрана, а за войските на Министерството на вътрешните работи — от министъра на вътрешните работи.

Полевият устав, уставите на родовете войски, уставите за вътрешната, гарнизонната и караулната служби, дисциплинарният и строевият устав се издават и утвърждават от министъра на народната отбрана и са задължителни и за войските на Министерството на вътрешните работи.

9. Военната служба във Въоръжените сили се състои от действителна военна служба и служба в запаса. На действителна военна служба се намират маршалите, генералите, офицерите, свръхсрочнослужещите старшини и сержанти, приети за кадър във Въоръжените сили, и всички срочнослужещи от сержантския, войнишкия и курсантския състав, които служат редовната си военна служба във Въоръжените сили. Служещите редовната си военна служба от сержантския и войнишкия състав се наричат срочнослужещи, а приетите на щатна служба след изслужване на редовната военна служба — свръхсрочнослужещи. Намиращите се на действителна военна служба се наричат военнослужещи, а зачислените в запаса — запасни.

10. Всички военнослужещи от Въоръжените сили на Народна република България полагат клетва за вярност на своя народ, на социалистическата си Родина и на народното правителство.

Клетва полагат и всички запасни, които по една или друга причина не са полагали клетва през време на редовната военна служба.

11. Установяват се следните военни звания:

В сухопътните войски	Във военно-морските
и ВВ и ПВ сили	сили

В о й н и ш к и с ъ с т а в

Редник
Ефрейтор

Матрос
Старши матрос

С е р ж а н т с к и с ъ с т а в

Младши сержант
Сержант
Старши сержант
Старшина

Старшина II степен
Старшина I степен
Главен старшина
Мичман

В сухопътните войски и ВВ и ПВ сили	Във военно морските сили
М л а д ш и о ф и ц е р с к и с ъ с т а в	
Младши лейтенант	Младши лейтенант
Лейтенант	Лейтенант
Старши лейтенант	Старши лейтенант
Капитан	Капитан-лейтенант
С т а р ш и о ф и ц е р с к и с ъ с т а в	
Майор	Капитан III ранг
Подполковник	Капитан II ранг
Полковник	Капитан I ранг
В и с ш о ф и ц е р с к и с ъ с т а в	
Генерал-майор	Контър-адмирал
Генерал-лейтенант	Вице-адмирал
Генерал-полковник	Адмирал
Армейски генерал	
М а р ш а л и	
Маршал на Народна Република България	Адмирал на флота

12. Повишаването във военни звания се извършва:

а) в звание ефрейтор и младши сержант — от командира на частта (началника на учреждението);

б) в звание сержант и старши сержант — от командира на дивизията (бригадата) и равните му по длъжност, а в звания старшина — от командувач армията и равните му по длъжност;

в) младшите и старшите офицери — от министъра на народната отбрана, съответно министъра на вътрешните работи;

г) генералите, адмиралите и маршалите — от Президиума на Народното събрание по представяне съответно от министъра на народната отбрана, министъра на вътрешните работи и по предложение на Министерския съвет.

По реда на този член се извършва повишаване във военни звания и посмъртно независимо от това кога е починало лицето.

При особено тежки дисциплинарни провинения, позорящи военната чест и достойнство, военнослужащите могат да бъдат понижавани във военно звание от длъжностните лица, които са дали званието.

13. Назначаването на военнослужащите на длъжност се извършва:

а) на войнишка длъжност, на длъжност командир на отделение и помощник-командир на взвод и приравнените към тях — от командира на частта и съответстващите на него;

б) на длъжност старшина на рота и приравнени към тях — от командира на дивизията (бригадата) и съответстващите на него.

Приетите на свръхсрочна служба лица от сержантския състав са длъжни да служат най-малко 4 години;

в) приемането на действителна служба, първото назначение и назначаването на длъжност от командир на рота и нагоре на младшите и старшите офицери се извършва съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи.

Назначаването на длъжност до заместник-командир на рота включително става от командувачите армиите, военно-въздушните сили и военно-морските сили, а във войските на Министерството на вътрешните работи — от съответстващите на тях длъжностни лица;

г) на всички генерали и офицери, назначавани на длъжности командир на корпус, дивизия, началник-щаб на армия и началник-политотдел на армия — с решение на Министерския съвет по представяне съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи;

д) на всички генерали и офицери, назначавани на длъжности командувач армия, членове на военни съвети, командувачи родовете и видовете войски, началниците на управления от Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, а така също и по-старшите началници — с указ на Президиума на Народното събрание по представяне съответно на министъра на народната отбрана или министъра на вътрешните работи и по предложение на Министерския съвет.

14. Преминаването на военната служба от офицерския състав се урежда с правилник, утвърден от Министерския съвет, а за войнишкия и сержантския състав — с правилник, утвърден от министъра на народната отбрана, съответно от министъра на вътрешните работи.

15. Министърът на народната отбрана и министърът на вътрешните работи имат право да вземат на отчет и да приемат на служба жени, необходими за попълване на Въоръжените сили, а също да ги повикват на учебни сборове. В случай на нужда както в мирно, така и във военно време жените могат да бъдат призовани във Въоръжените сили.

Длъжностите, на които могат да се приемат на служба жени, се определят от Генералния щаб, съответно от министъра на вътрешните работи.

16. Пределната възраст за служба във Въоръжените сили за свръхсрочнослужещите сержанти и старшини е 55 години. За някои добре проявили се в службата и необходими за Въоръжените сили тази възраст може да бъде продължена от съответния министър до 60 години.

17. На свръхсрочнослужещите от сержантския състав със завършено средно образование и не по-възрастни от 28 години, прослужили във Въоръжените сили на строева (командна) и техническа длъжност 4 години, при добра служба и удостояване може да се даде офицерско звание. На същите лица, прослужили 15 и повече години, при уволнение в запаса може да се даде звание до лейтенант и без наличие на средно образование.

18. Офицерите и сержантите на свръхсрочна служба могат да бъдат уволнени от Въоръжените сили:

а) по пределна възраст или след изтичане срока на службата по поетото задължение (за свръхсрочнослужещите);

б) по здравословни причини — по заключение на военно-медицинска комисия, утвърдено съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи за офицерите и от командира на съединението за сержантите;

в) по разпореждане — поради невъзможност да бъдат изпълнявани (при съкращение на щатове, разформироване на подразделения и пр.);

г) след прослужване на 25 години във Въоръжените сили;

д) в интерес на службата — при служебно несъответствие (по атестационен ред);

е) по дисциплинарен ред — при груби нарушения на военната дисциплина;

ж) в случай на осъждане за престъпление и налагане на наказание, несъвместими с оставането на военна служба;

з) за противонародна дейност.

Уволнението на офицерите се извършва съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи. Генералите се уволняват от Президиума на Народното събрание по предложение на Министерския съвет. Свръхсрочнослужещите се уволняват от длъжностните лица, които са ги назначили.

19. В частите и учрежденията на Въоръжените сили могат да служат и граждански лица. Те се наричат волнонаемни.

Същите лица се назначават на вакантни длъжности и се уволняват по ред, установен от съответните министри при спазване на разпоредбите на Кодекса на труда.

С правилник, утвърден от Министерския съвет, могат да бъдат предвидени някои особени задължения, ограничения и права на волнонаемните лица, които се налагат от естеството на службата във Въоръжените сили.

20. Във военно време частите и учрежденията на Въоръжените сили се попълват с волнонаемни служители по начини и условия, определени от Министерския съвет.

По същия начин се урежда и редът за завеждане на военен отчет граждански лица с оглед да се попълват длъжности във Въоръжените сили при належаща нужда и във военно време с волнонаемен състав.

Д Я Л І

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕДОВНАТА ВОЕННА СЛУЖБА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

21. На редовна военна служба подлежат всички български граждани, които в годината на набора навършват 19 години, а завършилите средно образование — след завършване на това образование, като:

а) служат лично във Въоръжените сили или Трудовата повинност;

б) плащат военен данък, ако са негодни за служба във Въоръжените сили или Трудовата повинност, но са годни с личен труд да изкарват прехраната си.

В съединенията и частите на Въоръжените сили могат да бъдат приети доброволци на възраст 18 години със задължително отслужване пълния срок на военната служба.

22. Повикването на редовна военна служба се извършва по заповед на министъра на народната отбрана. Точните срокове за явяване на гражданите в поделенията на въоръжените сили се определят с повиквателни заповеди от военните окръжия.

23. Пределният срок за изслужване на редовната военна служба във Въоръжените сили и Трудовата повинност е до 30 години включително. По-възрастните от 30 години се зачисляват в запаса и се облагат с военен данък.

24. Срокът на редовната военна служба във всички родове и видове войски и в Трудовата повинност е 2 години, а за специалностите, определени със заповед на министъра на народната отбрана и за военно-морските сили (без бреговата артилерия и сапъорните поделения) — 3 години. Тези срокове важат и за срочнослужещите, които понастоящем отбиват редовна военна служба.

25. Времето, прекарано от сержантския и войнишкия състав за изтърпяване на наложено с присъда наказание в дисциплинарни части, не се зачита в срока на действителната военна служба.

26. Министърът на народната отбрана и министърът на вътрешните работи в случай на нужда имат право:

а) да задържат отделни срочнослужещи или поделения на редовна военна служба до 3 месеца след изтичане на установените в този закон срокове;

б) да превеждат срочнослужещи от един вид въоръжени сили и род войска в друг със съответно изменение срока на службата.

27. Срокът на военната служба на младежите започва от деня на приемането им на сборния пункт на военните окръжия.

Глава I

ПОВИКВАНЕ НА РЕДОВНА ВОЕННА СЛУЖБА

А. Подготовка на набора в народните съвети

28. Всички мъже — граждани на Народна република България, които в течение на годината навършват 17-годишна възраст, се вписват в наборната книга на народните съвети. Вписване на младежите в наборната книга се извършва по постоянното им местожителство от 1 януари до 30 март, като данните се вземат от регистрите за гражданското състояние и личното присъствие на младежите или техните близки.

Младежите, вписани в наборните книги на народните съвети, се наричат донаторници.

29. Ежегодно през месец април народните съвети представят на военните окръжия наборните книги на подлежащия на записване във военните окръжия набор.

Народните съвети всецяло съдействуват на военните окръжия в подготовката и проверката на набора, осигуряват място, помещения, отопление и др. по искане на военното окръжие.

30. Органите на Министерството на народното здраве и социалните грижи извършват лечебно-оздравителни и профилактични мероприятия на набора съгласно съвместно изработени инструкции и правилници от Министерството на народната отбрана и Министерството на народното здраве и социалните грижи.

Б. Подготовка и проверка на набора във военните окръжия

1. Наборни комисии

31. Всяка година през месеците август—октомври във военните окръжия се организират наборни комисии, които извършват преглед на донаторниците и наборниците.

Съставът на наборната комисия е: председател — началника на военното окръжие, и членове: член на бюрото на околийския, градския (районния) комитет на БКП, член на изпълнителния комитет на околийския, градския (районния) народен съвет и военен лекар. В помощ на комисията се привличат граждански лекари-специалисти, определени от органите на Министерството на народното здраве и социалните грижи.

32. На наборната комисия се възлагат следните задачи:

а) за донаторниците:
приема на отчет и извършва медицинско освидетелстване съгласно разписанието за болестите, утвърдено от Министерството на народната отбрана;

разпределя ги по родове войски;
определя ориентировъчно подходящите за военно-учебни заведения;

определя подлежащи на отсрочка и облекчение;
освобождава от военна служба явно негодните;

б) за наборниците:
извършва медицинско освидетелстване съгласно разписанието за болестите;

определя в кои родове войски и войскови части следва да се повикват наборниците на редовна военна служба.

дава отсрочка по болест, облекчение по семейни причини и други;

освобождава от военна служба поради физически недостатъци или болест;

въз основа на определената физическа годност на наборниците наборната комисия взема решение съгласно разписанието на болестите.

33. Всички лица, извикани на наборна комисия, са длъжни да се явят във военното окръжие в установен в повиквателните им заповеди срок и да представят изискваните се от военното окръжие документи.

34. За уважителни причини за неявяване в срок се считат препятствия от стихийен характер и тежка болест. Невъзможността за навременно явяване трябва да бъде удостоверена от народния съвет или от органите на Министерството на вътрешните работи в мястото, където живее наборникът, а в случай на болест — с медицинско свидетелство.

35. Пътуването на донаторниците и наборниците от местожителството им до местонахождението на наборната комисия,

а така също пътуването на новобранците до сборния пункт на военното окръжие за изпращане на редовна военна служба и обратно е за сметка на народните съвети.

Пътуването на донаторниците и наборниците, изпратени от наборните комисии на специално медицинско освидетелстване, до мястото на изследване и обратно, както и пътуването до войсковите части става за сметка на Министерството на народната отбрана, съответно на Министерството на вътрешните работи.

36. Началниците на военните окръжия най-късно два месеца след заседанията на наборните комисии установяват лицата, които не са се явили на наборна комисия и не са представили оправдателни документи за неявяването, и издават наказателно постановление срещу тях или ги предават на прокурора за привличане към наказателна отговорност.

37. Решенията на наборната комисия могат да се обжалват пред контролната наборна комисия в двеседмичен срок от обявяване решението на наборната комисия.

38. Всички донаторници след прегледа от наборната комисия се наричат наборници, а определените за изпращане на редовна военна служба — новобранци.

2. К о н т р о л н а н а б о р н а к о м и с и я

39. При окръжните военни управления се създават контролни наборни комисии в състав: председател — началника на окръжното военно управление, и членове: заместника по политическата част на управлението, началника на секция „Набори“, военен лекар, член на бюро на окръжния комитет на БКП и член на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, която:

а) контролира организацията и работата на наборните комисии;

б) разглежда жалби против решенията на наборните комисии относно даване на съкратен срок, отлагане и освобождаване от редовна военна служба.

40. Контролната наборна комисия разглежда заявленията на наборниците най-късно в 15-дневен срок и за резултата ги уведомява лично или чрез народните съвети.

Решението на контролната наборна комисия е окончателно и не подлежи на по-нататъшно обжалване с изключение на решението за годността за военна служба в здравословно отношение, което може да се обжалва и пред Централната медицинска комисия. Централната медицинска комисия е длъжна да съобщи решението си на контролната наборна комисия в 15-дневен срок.

В. Повикване на новобранците във въоръжените сили и уволняване от редовна военна служба

41. Повикването на новобранците на редовна военна служба се извършва по заповед на министъра на народната отбрана чрез началниците на военните окръжия и председателите на изпълнителните комитети на народните съвети.

42. Председателите на изпълнителните комитети на народните съвети са длъжни да представят новобранците организирано и в срок, указан в повиквателните заповеди, на определени от началниците на военните окръжия места.

43. Уволняването на набора от редовна военна служба във Въоръжените сили се извършва след изслужване на установения в този закон срок.

По решение на Правителството подлежащият на увольняване набор може да се задържи на действителна военна служба и след изслужване на определения срок или да бъде уволнен предсрочно.

44. Войниците и трудоваците се увольняват преди изтичане срока на службата:

а) по болест — по решение на Централната военно-медицинска комисия към Министерството на народната отбрана;

б) за наложени им с присъда наказания, свързани с изтърпяване на наказанието в граждански затвори. След изтърпяване на наказанието тези лица, ако не са навършили пределната възраст, се извикват за дослужване.

45. Срочнослужащите сержанти и войници и запасните, повикани на учебен сбор, намиращи се на лечение по време на уволнението на набора, с който служат, се увольняват след изписването им от военно-лечебното заведение.

Г. Отлагане от редовна военна служба

46. Отлагане на младежи от редовна военна служба се допуска:

а) за учащите се в средните учебни заведения — до завършване на образованието, но не по-късно от навършване на 21 години;

б) когато двама или повече братя подлежат едновременно на служба, ако някой от тях пожелае, отлага се до изслужване срока на редовната служба от другия. По-възрастният брат може да бъде отложен, ако след отлагането няма да навърши пределната възраст за отслужване редовната си военна служба;

в) по болест, но не за повече от три години, след което или се приема на редовна военна служба, или се освобождава и зачислява в запаса;

г) за задържаните под стража по установения ред и осъдените и изтърпяващи наказание лишаване от свобода, които след освобождаване или след изтърпяване на наказанието се повикват да отбият редовната си военна служба по общия ред, ако не са навършили пределната възраст.

Отлагането може да бъде извършено най-късно до постъпване на набора в частите.

47. За следване във висши и полувисши учебни заведения отлагане от редовна военна служба не се допуска. Постъпилите във висшите и полувисшите учебни заведения преди влизане в сила на настоящия закон се отлагат до завършване на образованието, но най-късно до навършване на 26-годишна възраст за следващите във висшите учебни заведения и до навършване на 23-годишна възраст за следващите в полувисшите учебни заведения.

Младежи, отложени от редовна военна служба по здравословни причини, които постъпят в полувисше или висше учебно заведение, се отлагат от редовна военна служба до завършване на образованието си, но най-късно до навършване на годините по предходната алинея.

Д. Освобождаване от редовна военна служба

48. Освобождават се от редовна военна служба и от военен данък:

а) станалите негодни за военна служба по повод или при изпълнение на военната служба независимо от прослуженото време;

б) служилите в чужди войски преди да станат български граждани, ако с документи установят, че са изслужили законните срокове, установени в съответната държава;

в) младежи, които са намерени от наборните комисии негодни за военна служба и за служба в Трудовата повинност, ако с личен труд не могат да изкарват прехраната си;

г) българските граждани, постоянно живущи в други държави, ако до навършване на пределната възраст продължават да живеят в чужбина.

Е. Съкратен срок на редовната военна служба

49. Съкратеният срок на редовната военна служба е 12 месеца. Съкратен срок служат:

наборниците, които са единствено работоспособни членове на семейството и издържат с труда си други неработоспособни членове на същото семейство или макар и не единствени работоспособни членове на семейството, но участвуват в издръжката на най-малко двама или повече неработоспособни.

За неработоспособни членове на семейството се считат:

а) баща — ако той е по-възрастен от 60 години или инвалид от I или II група, независимо от възрастта;

б) майка — ако тя е по-възрастна от 55 години или е инвалид от I или II група, независимо от възрастта;

в) съпруга, страдаща от тежко и продължително боледуване или инвалид от I или II група;

г) дядо и баба, ако са по-възрастни от 60, съответно 55 години, или са инвалиди от I или II група, ако нямат други лица, които са длъжни да ги издържат;

д) братя, сестри и деца под 16 години или макар и над тази възраст, но ако страдат от тежко и продължително боледуване, което не им позволява да работят физическа или умствена работа.

50. Решение за съкратен срок в службата вземат наборните комисии, като съблюдават условията в настоящия закон и вземат под внимание годишния доход на семейството на наборника.

Решението на наборната комисия влиза в сила след утвърждаването му от контролната наборна комисия, която е длъжна да се произнесе в 15-дневен срок от деня на заседанието на наборната комисия.¹

¹ Виж и 71 ПМС — „Известия“, брой 10 от 2. II. 1951 г.

51. Министърът на народната отбрана и министърът на вътрешните работи имат право да съкращават срока на службата след постъпване на срочнослужащи сержанти, старшини, матроси и войници във Въоръжените сили в случаите:

а) когато е настъпила смърт, тежко продължително заболяване или инвалидност на член от семейството, от чийто труд то се е издържало;

б) когато вследствие на пожар, наводнение и др. семейството е загубило значителна част от своето имущество и с това е изпаднало в тежко положение и невъзможност да се издържа.

За членове на семейството на военнослужащия се считат лицата, изброени в чл. 49, ако са живели и живеят заедно и са на обща издръжка.

Промяна в състава на семейството вследствие на встъпване в брак не може да служи като основание за съкращаване срока на службата.

Ако в семейството на военнослужащия има макар и един работоспособен член, който съгласно Закона за лицата и семейството е задължен да се грижи за издръжката на семейството, съкратен срок на служба след постъпване във Въоръжените сили не се дава, а семейството му подлежи на подпомагане от народния съвет.

Ж. Военен данък

52. Подлежат на облагане с военен данък:

всички наборници — български граждани, които са намерени от наборните комисии „негодни за военна служба с изключване от отчет“, „негодни за военна служба с преосвидетелствуване по запаса“ или „негодни за военна служба, но годни за нестроева служба във време на война“, но годни с личен труд да изкарват прехраната си;

наборниците, навършили 30 години, но неотбили военната си служба;

наборниците, на които е разрешено да се изселят и приемат чуждо гражданство.

53. Облагането с военен данък се извършва от финансовите органи по местожителство на наборниците въз основа на поименни списъци, представени от военните окръжия при условия, ред и размери, определени от данъчните закони.

Д Я Л П

ВОЕННО-УЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ

54. За подготовка на команден състав във Въоръжените сили могат да се създават военни академии и училища по решение на Министерския съвет. Военните академии и Народното военноморско училище са висши учебни заведения, а останалите военни училища — полувисши учебни заведения.

55. За курсанти във военните училища се приемат синове на трудещи се български граждани, предани на народната власт и социалистическата ни Родина, не по-възрастни от 23 години, със завършено средно образование.

56. Срокът на обучението във военните училища и академии се установява с решение на Министерския съвет.

57. Изключените курсанти от военно-учебните заведения за дисциплинарни простъпки и слаб успех се изпращат във войсковите поделения да дослужат срока, установен за завършване на военно-учебното заведение.

58. През време на обучението си курсантите се осигуряват с:

безплатно хранително и вещеве доволствие, заплата според заеманата длъжност и ежегоден домашен отпуск 30 дни.

безплатно пътуване при отиване на лечение и в домашен отпуск за сметка на Министерството на народната отбрана;

Курсантите-випускници получават 30 дни домашен отпуск след завършване на държавните изпити, повишаване в офицерско звание и назначаване на длъжност.

59. Началниците на военните училища имат право да повишават курсантите в звания: младши сержант (старшина II степен), сержант (старшина I степен), старши сержант (главен старшина) и старшина (мичман). Министърът на народната отбрана повишава успешно завършилите военните училища в звание младши лейтенант, а особено отличилите се — лейтенант.

60. Останалите въпроси, свързани с организационната структура, учебния процес, условията за приемане и преминаване на службата от слушателите и курсантите във военно-учебните заведения се уреждат с правилник, утвърден от министъра на народната отбрана.

Д Я Л Ш

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЛУЖБАТА В ЗАПАСА НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

Г л а в а I

ЗА ЗАПАСА НА РЕДОВИЯ И СЕРЖАНТСКИЯ СЪСТАВ

61. Редовият и сержантският състав се намира в запаса на Въоръжените сили до 55-годишна възраст. Някои категории специалисти, необходими за нуждите на армията, определени със заповед на министъра на народната отбрана, остават в запаса и до 60-годишна възраст.

62. Запасът на Въоръжените сили се дели на две категории: първа и втора.

63. В запас първа категория се зачисляват военно-служащите, отбили действителната си военна служба, и някои специалисти, отслужили в Трудовата повинност.

В запас втора категория се зачисляват:

а) наборниците, неслужили във Въоръжените сили, и отслужилите в Трудовата повинност;

б) признатите годни за нестроева служба за военно време;

в) жените от 19 до 45-годишна възраст, приети на военен отчет съгласно членове 15 и 20 от настоящия закон.

Зачислените в запас втора категория, като останали в излишък след изпълнение на нарядите, могат да бъдат повикани на действителна служба във Въоръжените сили или Трудовата повинност до навършване на 30 години. Лицата по букви „а“ и „б“, зачислени в запас II категория, неповикани до навършването на 30 години, се облагат с военен данък.

64. Запасът първа и втора категория се дели по на три реда — според възрастта:

първи разред — до 35-годишна възраст, а за жените до 30 години;

втори разред — до 45-годишна възраст, а за жените до 35 години;

трети разред — до 55-годишна възраст, а за жените до 45 години.

65. Запасните от редовия и сержантския състав от първа и втора категория — първи разред, могат да бъдат повикани на краткосрочни учебни сборове до три пъти през време на численото им в запаса първи разред. Продължителността на всеки учебен сбор е до 90 дни.

66. Запасните от редовия и сержантския състав от първа и втора категория — втори разред, могат да бъдат повикани на краткосрочни учебни сборове до два пъти през време на численото им в запаса втори разред. Продължителността на всеки учебен сбор е до 60 дни.

67. Запасните от сержантския състав първи разред, които се подготвят за офицерски длъжности, могат да бъдат повикани на учебни сборове до три пъти през време на численото им в запаса първи разред. Продължителността на всеки учебен сбор е до 90 дни.

Издържалите изпитите за офицерски звания преминават по-нататък службата си в запаса на общо основание с младшия офицерски състав от запаса.

68. Запасните от редовия и сержантския състав от първа и втора категория, трети разред, могат да бъдат повикани на краткосрочен учебен сбор един път през време на численото им в запаса трети разред. Продължителността на учебния сбор е до 45 дни.

69. Освен повикването на учебни сборове запасните могат да се повикват на проверочни сборове ежегодно за срок до 15 дни.

При необходимост министърът на народната отбрана, съответно министърът на вътрешните работи, има право да задържи запасните на учебни сборове до 2 месеца свръх установените в настоящия закон срокове.

Г л а в а II

ЗА ЗАПАСА НА МЛАДШИЯ, СТАРШИЯ И ВИСШИЯ ОФИЦЕРСКИ СЪСТАВ

70. Офицерският състав от запаса се попълва от:

а) уволнените в запаса офицери и генерали, били на действителна военна служба и завършили висши учебни заведения с преминаване на военна подготовка в тях и получили офицерско звание;

б) завършилите курса на Народната школа за запасни офицери и стаж в частите през време на редовната си военна служба лица, получили при уволнението офицерски звания;

в) сержанти и старшини на срочна и свръхсрочна служба, издържали изпитите за военно училище (НШЗО), получили офицерско звание и уволнени в запаса;

г) сержанти и войници от запаса със средно и висше образование, завършили курсове за офицери и получили офицерско звание;

д) лицата със специално гражданско образование, съответствуващо на военно-отчетните специалности на офицерския състав и получили офицерски звания;

е) партийни работници, завършили курсовете за политически офицери от запаса и получили офицерско звание.

71. Лицата от младшия, старшия и висшия офицерски състав на Въоръжените сили се намират на действителна служба и в запас до навършване на следната пределна възраст:

З в а н и е	Пределна възраст			
	действ. военна служба	запас първи разред	запас втори разред	запас трети разред
1. Офицерски състав със звание до капитан (капитан-лейтенант)	40	45	50	55
2. Майор (капитан 3 ранг), подполковник (капитан 2 ранг)	45	50	55	60
3. Полковник (капитан I ранг)	50	55	60	65
4. Генерал	60	65	65	65

При необходимост могат да бъдат задържани на действителна военна служба и след достигане на пределна възраст: офицерите, указани в точки 1 и 2, по разпореждане съответно на министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи, а офицерите и генералите, указани в точки 3 и 4, по решение на Министерския съвет.

След достигане пределната възраст на числене в запаса офицерите по правило се изключват от отчет.

Жените с офицерско звание се числят на отчет в запаса до 45-годишна възраст.

72. Офицерите от младшия, старшия и висшия офицерски състав от запаса могат да се извикват на учебни сборове (преподготовка) веднаж на две-три години. Летците от запаса могат да бъдат извиквани на такива сборове и ежегодно. В периода между учебните сборове офицерите от запаса могат да се извикват и на проверочни сборове, занятия и бойни стрелби, провеждани от войсковите части за срок до 15 дни.

Продължителността на учебните и други видове сборове за различните специалности на офицерския състав се определя съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи.

Д Я Л IV
**ЗА ПРАВАТА, ЗАДЪЛЖЕНИЯТА И ОТГОВОРНОСТИТЕ НА
ВОЕННОСЛУЖАЩИТЕ И ЗАПАСНИТЕ**

Г л а в а I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

73. В съответствие с Конституцията на Народна република България военнослужащите и повиканите на учебни сборове запасни се ползват с всички права и носят всички задължения, установени за гражданите на Народната република. Правата и задълженията на военнослужащите, които произтичат от условията на военната служба, се установяват от настоящия закон, военните устави, правилниците и заповедите на командирите (началниците).

74. Всички военнослужащи получават заплата за звание и длъжност. Размерът на заплатите на военнослужащите и волнонаемните лица, а така също и всички други възнаграждения и редът на изплащането им се установяват с правилник, утвърден от Министерския съвет.

Във военно време част или цялата заплата на офицерите, свръхсрочнослужащите и волнонаемните лица може да се изплаща и на семействата им чрез военните окръжия.

75. Всички военнослужащи за времето, през което се намират на действителна военна служба, имат право:

а) на безплатна храна (в готов вид или продукти) в случаи и размер, определени от Министерския съвет;

б) на безплатно облекло и снаряжение по установени таблици, одобрени от Министерския съвет, които за генералите, офицерите и сержантите — свръхсрочнослужащи, се считат за тяхна собственост.

76. За разхищаване на държавно имущество и нанасяне на каквато и да било щета на държавата военнослужащите носят дисциплинарна, наказателна и материална отговорност в съответствие със законоположенията в страната.

Размерът на материалната отговорност при повреда или разхищение на държавно имущество, както и при нанасяне на каквито и да било щети, при остра необходимост може да бъде увеличен, намален или изключен съгласно заповед, издадена съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи. Дисциплинарното наказание не изключва съдебната отговорност.

77. Всички запасни, повикани на учебни сборове във Въоръжените сили, се осигуряват през времетраенето на сборовете с натурално довольствие за сметка на държавата.

78. Повиканите на учебни сборове запасни запазват през времетраенето на сбора работата си или заеманата длъжност и получават възнаграждение по условия и размери, определени от Министерския съвет.

Членовете на трудово-производителните кооперации получават възнаграждение от трудово-производителните кооперации. На членовете на ТКЗС се начисляват трудовни от стопанство-

2 Закон за всеобщата военна служба

то, а на тези, на които не се планират трудовни и не са на друга работа, възнаграждението се изплаща от Министерството на народната отбрана, съответно от Министерството на вътрешните работи, като на частни стопани.

79. Лицата от офицерския и сержантския състав от запаса през времетраенето на сбора получават от военната част лагерни пари в размери, установени от правилниците за паричното довольствие на личния състав от Въоръжените сили.

80. На генералите, офицерите и сержантите — свръхсрочници, се плащат допълнително върху заплатата за звание и длъжност парични добавки за прослужени години;

на прослужилите 3 години —	5%
на прослужилите 5 години —	10%
на прослужилите 10 години —	15%
на прослужилите 15 години —	20%
на прослужилите 20 години —	25%
на прослужилите 25 години —	30%
на прослужилите 30 години —	40%

81. Военнослужащите от офицерския, сержантския и войнския състав пътуват по железопътните, автомобилните и водните съобщения с кредитни, безплатни или с намалени цени билети съгласно Правилника за военните превози, утвърден от Министерския съвет.

82. Военнослужащите не могат да получават чуждестранни награди — ордени медали и други, без разрешение на министъра на народната отбрана. Те нямат право и да се занимават с неотговарящи на званието им дейности.

Г л а в а II

НАГРАДИ И ПООЩРЕНИЯ

83. За безупречна и добросъвестна военна служба за прослужени години офицерите и сержантите — свръхсрочнослужещи, се награждават от Президиума на Народното събрание с ордени и медали, както следва:

за 5 години служба — с медал „За боева заслуга“;
за 10 години служба — с орден „Червено знаме“;
за 15 години служба — с орден „9 септември“ — I степен;
за 20 години служба — с орден „Народна република България“ — II степен;
за 25 години служба — с орден „Народна република България“ — I степен;
за 30 години служба — с орден „Георги Димитров“.

Г л а в а III

ОТПУСКИ И ПОЧИВКИ

84. Всички генерали, офицери и сержанти — свръхсрочнослужещи, имат право на следния отпуск:

а) 30-дневен редовен платен годишен отпуск, а прослужилите 20 и повече години, летателният състав от реактивната авиация, водолазният състав и плаващият екипаж на подводните лодки — 45-дневен редовен платен годишен отпуск;

б) по уважителни семейни причини — встъпване в брак, смърт на близки, нещастен случай и други подобни — до 7-дневен допълнителен платен годишен отпуск;

в) за бременност и раждане жените — военнослужащи — в размери, определени от Кодекса на труда, през което време получават пълната си заплата;

г) по заключение на военно-медицинска комисия — платен отпуск по болест и за лечение за време, предписано от същата комисия, но не повече от 6 месеца, през което време не могат да бъдат уволнявани освен по съд. Този отпуск може да бъде продължаван по решение на министъра на народната отбрана, съответно от министъра на вътрешните работи, до 12 месеца.

85. На войниците, матросите, сержантите и старшините на срочна служба се разрешава следният домашен отпуск:

а) при срок на службата 2 години — 15 дни;

б) при срок на службата 3 години — 30 дни;

в) като поощрение за отлична бойна и политическа подготовка — до 10 дни;

г) до 7 дни при следните случаи:

за встъпване в граждански брак;

при смърт или тежко заболяване на родител, съпруга, дете, брат и сестра на военнослужащия;

когато семейството на срочнослужещия е пострадало от бедствие (пожар, наводнение и др.).

Пътуването при отиване и връщане в отпуск е за сметка на Министерството на народната отбрана, съответно Министерството на вътрешните работи.

86. Условията за почивка на офицерите и сержантите свръхсрочнослужещи във военните почивни станции и санаториуми, както и допълнителната почивка на офицерите от летателния състав на военно-въздушните сили се уреждат с правилник, утвърден от Министерския съвет.

ОБЕЗЩЕТИЕНИЯ

87. При уволнение от Въоръжените сили генералите, офицерите и свръхсрочнослужещите от сержантския състав получават еднократно парично обезщетение в следните размери от последната заплата за звание, длъжност и добавки за прослужено време:

при прослужени от 3 до 5 години — една месечна заплата;

при прослужени от 5 до 10 години — две месечни заплати;

при прослужени от 10 до 15 години — три месечни заплати;

при прослужени от 15 до 20 години — пет месечни заплати;

при прослужени над 20 години — шест месечни заплати.

На уволнените „по дисциплинарен ред“, „по съд“ и за „противонародна дейност“ обезщетение по този член не се заплаща. На уволнените „по болест“ и „по съкращение“ обезщетение се изплаща, макар и да нямат минимума прослужени години, определени в този член.

При прекъсване на военната служба прослуженото време преди прекъсването не се зачита за получаване на еднократно

обезщетение при следващо уволнение, освен ако при първото уволнение тази служба не е взета предвид при изплащане на обезщетение.

88. Офицери и сержанти на свръхсрочна служба, починали при или по повод изпълнение на служебния си дълг, се погребват на държавни разноси със съответните почести.

На семействата на загиналите или починалите от естествена смърт генерали, командувачи армия или заемащи по-висока длъжност, може да бъде дадена персонална помощ по решение на Министерския съвет.

89. При смърт на срочнослужащ от войсковото поделение се отпускат необходимите вещи за погребение, а в мирно време — и еднократна помощ на семейството — родителите, съпругата и децата — в размер на 500 лева.

90. Наследниците на загинали летци при изпълнение на летателна служба от военно-въздушните сили получават еднократна помощ в размер на 6-месечната им заплата за длъжност, военно звание и парични добавки за прослужено време.

Ако при изпълнение на летателната си служба летецът пострада и бъде признат за инвалид в известен процент, той получава еднократна помощ в размер, равен на процента на инвалидността от 6-месечната заплата за длъжност, военно звание и парични добавки за прослужено време.

91. Обезщетенията по член 87 от този закон се изплащат и на членовете на семействата на офицерите и свръхсрочнослужащите, загинали при или по повод изпълнение на служебните си задължения или починали от естествена смърт, с изключение на случаите по чл. 90, ал. 1.

92. За прослужено време във въоръжените сили за получаване награди и поощрения, парични добавки за прослужено време, отпуски и еднократни обезщетения, предвидени по този закон, да се зачита:

а) прослуженото време на офицерски и сержантски длъжности от свръхсрочнослужащия състав в българската армия след 9 септември 1944 г. и в съветската армия; във военнизираните подразделения на Министерството на вътрешните работи у нас и в Съветския съюз; в Трудовата повинност; в антифашистките партизански отреди и други антифашистки въоръжени сили в нашата и други държави;

б) времето, прекарано във фашистките затвори от политическите затворници, в концентрационните лагери, като политически емигранти и платена нелегална революционна работа до 9 септември 1944 г.;

в) прослуженото време в граждански длъжности и професии в съотношение: 5 години от трета категория; 4 години от втора категория и 3 години от първа категория — за три прослужени години във въоръжените сили;

г) прослуженото време в армията до 9 септември 1944 г. от офицерски и подофицерски състав на свръхсрочна служба — в съотношение 5 за 3 години.

З а б е л е ж к а. Прослуженото време по букви „в“ и „г“ не се зачита за получаване на награди и поощрения.

Д Я Л V
ЗА ВОЕННИЯ ОТЧЕТ

Г л а в а I

ЗА ВОЕННИЯ ОТЧЕТ НА НАБОРНИЦИ И ЗАПАСНИ

93. Началниците на военните окръжия имат право да извикват през всяко време запасните и наборниците за проверка или служебна справка.

При получаване на съобщение или повиквателна заповед за явяване на справка или наборна комисия всеки запасен или наборник е длъжен да се яви на определеното място в часа и датата, определени от военното окръжие или народния съвет.

94. Всеки наборник, който е отсрочен, за да продължи образованието си, ако бъде изключен от учебното заведение или го напусне по каквито и да е причини, е длъжен в 10-дневен срок да се яви в народния съвет за вземане на военен отчет.

95. Първичният отчет на всички запасни и наборници се възлага на народните съвети за наборниците по местожителството им, а за запасните — и по местопребиваването.

Военният отчет на гражданите на Народна република България, които живеят зад граница, се води от пълномощните представителства или консулства на Народна република България.

96. Персоналният (качественият) отчет на войнишкия и сержантския състав от запаса се води в народните съвети и във военните окръжия.

97. Всички запасни са длъжни да имат военно-отчетни книжки, издадени от военните окръжия. Без редовна военно-отчетна книжка за военна служба запасните не могат да бъдат приети на работа и да получават жителство.

98. Всеки запасен, който напуска за повече от месец и половина селището, в което пребивава, е длъжен преди напускането лично да се яви в народния съвет и се отчисли от военен отчет. В случай че запасният е напуснал народния съвет, без да се е отчислил от военен отчет, е длъжен в 10-дневен срок от напускането му чрез народния съвет на селището, в което се е установил на ново местопребиваване, да представи военно-отчетната си книжка за отчисляване от военен отчет.

99. Всеки запасен, установил се на ново местопребиваване за повече от един месец и половина в района на друг народен съвет, е длъжен в срок от три дни лично да се яви в народния съвет и да заяви за това, като представи военно-отчетната си книжка и личен паспорт за зачисляване на военен отчет.

100. Всички запасни и наборници, които се намират на постоянно местожителство зад граница, са длъжни в 10-дневен срок да съобщават на пълномощното представителство или консулство за всяка промяна на адреса и местожителството си.

101. На народните съвети и на военните окръжия в срок най-късно от 10 дни се съобщава:

а) от съответните граждански или военни съдилища за всички запасни и наборници, осъдени с влязла в законна сила присъда за повече от един месец лишаване от свобода, за лишаване от изборителни права и военна чест, както и за възстановяването им;

б) от селските, градските (районните) народни съвети — за всички починали запасни и наборници;

в) от управлението на съответния затвор — за всички освободени запасни и наборници. На приетите в затвора запасни се изземват военно-отчетните документи, които се представят на военните окръжия, където се числят запасните на военен отчет;

г) от средните, полувисшите и висшите учебни заведения — за изключените или напусналите учащи се, които са били отсрочени до завършване на учебното заведение.

102. Ръководството на отчета на запасните и наборниците се осъществява от Министерството на народната отбрана.

На окръжните и околийските народни съвети се възлага контролът за точното спазване от страна на подчинените им градски, районни и селски народни съвети установените от Министерството на народната отбрана военно-отчетни правила.

103. Органите на Министерството на вътрешните работи са длъжни:

а) да не извършват адресна регистрация на запасните без предварителното им зачисляване във военно-отчетните бюра на народния съвет;

б) да издирват лицата, които се отклоняват от изпълнението на общозадължителната военна служба.

104. Народните съвети са длъжни да съобщават на наборниците и запасните за явяването им във военните окръжия по искане на последните.

105. Начинът и подробностите по водене на военния отчет се уреждат с правилник, утвърден от министъра на народната отбрана.

Глава II

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОДЛЕЖАЩИТЕ НА ВОЕНЕН ОТЧЕТ ПРИ ВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ ПРЕДЕЛИТЕ НА СТРАНАТА, ИЗСЕЛВАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА ЧУЖДО ГРАЖДАНСТВО

106. Никой български гражданин след навършване на 17-годишна възраст не може да бъде снабден с документи за напускане пределите на страната, докато не представи удостоверение от военното окръжие за следното:

а) че е уредил задълженията си по изпълнение на редовната военна служба по един от начините, показани в чл. 21 от този закон, или

б) че е освободен от изслужване на редовна военна служба и плащане на военен данък.

107. На неуредилите редовната си военна служба и подлежащи на такава служба може да бъде разрешено временно на-

пускане на страната след внасяне на парична или имотна гаранция от 1000 до 3000 лв.

Изселващите се и приемащи чуждо гражданство плащат глобална сума от 1000 до 5000 лв.

Точният размер на сумите се определя от началника на финансовия отдел при околийския народен съвет, а разрешението за напускане или изселване се дава от Министерството на вътрешните работи.

Внесената гаранция се освобождава със заповед на началника на военното окръжие, ако младежът се завърне в страната преди навършване на пределната възраст, или се конфискува по същия начин в полза на държавата при незавръщане в определения от военното окръжие срок.

Заповедта за конфискуване гаранцията подлежи на обжалване пред началника на окръжното военно управление в 7-дневен срок от съобщаването ѝ на вносителя.

108. В особени случаи (заминаване на конгреси, конференции, фестивали и други подобни) съответният началник на военното окръжие може да освободи някои или група лица от задължението да внесат гаранция при заминаване извън страната, когато за това има разрешение от Министерския съвет или от съответния министър.

109. При напускане пределите на страната (временно или завинаги) от наборници и запасни, водещи се на военен отчет, органите на Министерството на вътрешните работи при даване разрешение за това са длъжни: да изискват от запасните документ, че са предали военно-отчетната си книжка във военното окръжие, където са заведени на отчет; да съобщават във военните окръжия къде и за какъв срок е заминал наборникът или запасният.

Д Я Л VI

ЗА ВОЕННИЯ ОТЧЕТ НА АВТОТРАКТОРНАТА ТЕХНИКА, ИНЖЕНЕРНИТЕ МАШИНИ, СЪДОВЕТЕ И СЪОРЪЖЕНИЯТА ЗА ГОРИВНИ И СМАЗОЧНИ МАТЕРИАЛИ, РЕМАРКЕТА, КОНЕ, КАРУЦИ И КОНСКОТО СНАРЯЖЕНИЕ В НАРОДНОТО СТОПАНСТВО

110. На военен отчет подлежат всички автомобили, влекачи, ремаркета, мотоциклети, трактори, инженерни машини, съдове и съоръжения за горивни и смазочни материали, коне, катъри, каруци и конско снаряжение от народното стопанство с изключение на тези, които принадлежат на войските на Министерството на вътрешните работи и на чуждите посолства, легации, консулства и мисии.

111. Военният отчет се води:

а) на автомобилите, влекачите, ремаркетата и мотоциклетите — от отдел „Контрола на автотранспорта“ при Министерството на вътрешните работи и от военните окръжия;

б) на тракторите — от Министерството на земеделието и горите и от военните окръжия;

в) на инженерните машини, съдовете и съоръженията за горивни и смазочни материали — от министерствата, ведом-

ствата и организациите и от техните подведомствени учреждения и предприятия, които имат такива машини, съдове и съоръжения, и от военните окръжия;

г) на конете, катърите, каруците и конското снаряжение — от народните съвети и от военните окръжия.

112. Всички министерства, ведомства, организации, предприятия и частни лица, които имат автотракторна техника, ремаркета, инженерни машини, съдове и съоръжения за горивни и смазочни материали, са длъжни да ги държат в изправност и да уведомяват военните окръжия за настъпилите промени в тях.

Изменение в конструкцията на тези ресурси може да става с разрешение на органите на Министерството на народната отбрана.

113. Подробностите по прилагане разпоредбите на този раздел се уреждат с правилник, утвърден от министъра на народната отбрана, съгласуван с министъра на вътрешните работи.

Д Я Л VII

ЗА ПОВИКВАНИЯТА ПРИ МОБИЛИЗАЦИЯ И ВЪВ ВОЕННО ВРЕМЕ

114. Мобилизацията се обявява с указ на Президиума на Народното събрание.

115. При обявяване на мобилизация:

а) всички военнослужащи, намиращи се по това време в редовете на Народната армия и във войските на Министерството на вътрешните работи, се задържат на служба;

б) запасните, получили назначение във войсковите части, се явяват на указани от военните окръжия места и срокове.

116. Освобождават се от явяване при мобилизация лицата на работа в държавните учреждения, предприятия, организации и селското стопанство съгласно инструкция, утвърдена от Министерския съвет.

117. Пътуването на запасните при мобилизация става безплатно по всички видове превозни средства за общо ползване — държавни, кооперативни и частни.

Пътуването се извършва срещу представяне на повиквателна заповед или военна отчетна книжка, ако в последната са указани мястото и срокът за явяване при мобилизация.

Пътуванията при повикване на сборове и занятия са за сметка на Министерството на народната отбрана по реда, определен с Правилник за военните превози, утвърден от Министерския съвет.

118. Всички мобилизирани от момента на обявяване на мобилизацията до уволнението им от военна служба ползват всички права и имат всички задължения на военнослужащи, намиращи се на действителна военна служба.

119. Във военно време Министерският съвет определя доволствията и паричните възнаграждения и фронтовите пари на военнослужащите и волнонаемните служители, а така също и помощите за семействата на запасните, починалите и безследно изчезналите.

120. Ранените или болели мобилизирани и повикани на учебен сбор военнослужащи или лица от волнонаемния състав се лекуват до пълното им клиническо оздравяване за сметка на държавата, след което се преосвидетелствуват от медицинска комисия и се определя тяхната годност за по-нататъшно носене на военната служба.

121. Общественото подпомагане и пенсиониране на семейства на повиканите във военно време става въз основа на правилник на Министерството на народното здраве и социалните грижи, утвърден от Министерския съвет.

122. Определените за изземване за нуждите на отбраната ресурси, изброени в чл. 110, трябва да се докарат от собствениците точно на указаното от военното окръжие място и време в пълна изправност, заредени с гориво, снабдени с необходимите инвентарни книжа и екипажите им. Ресурсите се заплащат по цени, определени от Министерския съвет, ако са собственост на частни лица, кооперативни и обществени организации.

123. Народните съвети са длъжни:

а) своевременно да съобщават на запасните и собствениците на добитък и превозни средства за явяването им в частите;

б) да събират запасните и ги отправят към сборните пунктове или войсковите части;

в) да събират добитъка и превозните средства и ги отправят на предавателните места или на войсковите части.

124. За осигуряване на мобилизацията народните съвети имат право да изземват помещения и сгради (държавни, обществени и частни) без заплащане на наем.

Д Я Л VII

НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

125. Донаборник или наборник, който не се яви без уважителни причини за записване в народния съвет и военното окръжие при повикване на наборна комисия или на сборен пункт за изпращане на редовна военна служба, се наказва с глоба от 100 до 500 лв. Наказанието се налага с наказателно постановление, издадено от началника на военното окръжие въз основа на протокола на наборната комисия и писмените обяснения на председателя на народния съвет относно причините за неявяването.

126. Младец, който, макар и да не е вписан в наборните списъци на народните съвети, не се яви на наборна комисия или в съответното военно окръжие до постъпването на неговия набор на редовна военна служба, се счита за отклонил се от военна служба и се наказва съгласно Наказателния кодекс.

127. Запасните от редовия и сержантския състав и наборниците, които нарушат установените с настоящия закон правила по отчета на запасните и наборниците, се наказват с глоба от 50 до 400 лв.

Лица от младшия, старшия или висшия офицерски състав от запаса, които нарушат за пръв път установените от настоящия закон правила по отчета на запаса, се наказват с глоба от 100 до 2000 лв.

Председатели на народни съвети, които не изпълнят установените с настоящия закон правила по отчета на запасните и наборниците, се наказват с глоба от 100 до 1000 лв.

Наказанията по предходните алинеи се налагат с наказателни постановления, които се издават:

по алинея I — от началника на военното окръжие или председателя на народния съвет;

по алинея II — от началника на военното окръжие, и по алинея III — от председателите на окръжните или околийските народни съвети въз основа на доклад от началниците на военните окръжия.

128. Ръководители на предприятия, учреждения, ведомства, организации и кооперации, които не изпълнят разпореденията на членове 97, 101, 103 и 104 от настоящия закон, се наказват с глоба до 2000 лв., ако не подлежат на по-тежко наказание по други закони.

129. Запасни чинове, наборници или служебни лица, повикани на съвещания по военния отчет или за служебни справки, които не се явят на определеното място и време без уважителни причини, се наказват с глоба от 100 до 300 лв. Наказанието се налага с наказателно постановление, което се издава от военния началник, разпоредил повикването.

Д Я Л IX

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

130. Медицинските и ветеринарните техници след уволнението им от Въоръжените сили могат да заемат щатни вакантни длъжности като фелдшери във всички ведомства в системата на Министерството на народното здраве и социалните грижи и Министерството на земеделието и горите. На тях се дава звание в запаса съгласно Правилника за преминаване службата на завършилите НШЗО.

131. Подготвените във въоръжените сили водачи на автомобили и мотоциклети, положили успешно изпит пред комисия от органи на Министерството на народната отбрана и Министерството на вътрешните работи, придобиват права на професионални шофьори, съответно на мотоциклетисти.

Механик-водачите на верижни машини след уволнението им от въоръжените сили придобиват права на трактористи по условията, посочени в правилник.

132. В мирно или във военно време граждански лица — мъже и жени, учреждения и предприятия (държавни и обществени), необходими за нуждите на народната отбрана, по искане на министъра на народната отбрана или главнокомандувания действащата армия могат да бъдат милитаризирани с постановление на Министерския съвет. С такова постановление се уреждат и службата, правата и задълженията на милитаризираните лица.

133. Военнослужащите, отбиващи редовна военна служба, и запасните, извикани на учебен или проверочен сбор, които са глави на семейства, както и техните семейства не могат да

бъдат изваждани принудително от жилищата, в които са настанени на законно основание, докато са на служба или на учебен сбор. Изпълнението на постановените срещу тях съдебни решения и заповеди за изваждане се спира до отслужването им. Изключение се допуска в случаите, когато изваждането е постановено за държавни и обществени нужди или за извършване на нов строеж, и то ако на семейството се предостави равностойно жилище.

134. Лицата, заемащи служби в държавни учреждения, предприятия, обществени организации и кооперации, постъпили във Въоръжените сили за отбиване на редовната военна служба, се считат в безплатен служебен отпуск до изслужване пълния срок на службата. На местата на такива лица могат да се назначават временни заместници.

135. Съпругите на запасните, повикани на учебен сбор в армията, които са на работа в държавните учреждения, предприятия, обществени организации и кооперации, не могат да бъдат уволнявани, освен при пълната им ликвидация или при осъждане на лишаване от свобода.

136. Затворените и отворените обикновени писма от и за войниците, матросите, сержантите и старшините на срочна служба в мирно време се освобождават от пощенска такса.

Във военно време писмовната кореспонденция на целия личен състав на Въоръжените сили се освобождава от пощенска такса.

Освобождават се от пощенска такса един пощенски колет, съдържащ облекло и обувки, подаден от войниците, матросите, сержантите и старшините на срочна служба през първата година, и един колет със същото съдържание, подаден от техните семейства през последната година на военната им служба. Максималната тежест на колета не може да бъде повече от 15 кг.

Освобождават се от пощенски такси индивидуалните пълномощни за получаване на пощенски пратки и суми по записи, давани от срочнослужащия състав.

Във военно време колетите с личен багаж на мобилизираните офицери, старшини, сержанти и войници се приемат без такси от органите на Министерството на транспорта и съобщенията.

137. Нуждаещите се семейства на отбиващите редовна военна служба подлежат на обществено подпомагане от народните съвети. Условието и предпоставките за подпомагане, както и формите и размерите на помощта се определят от правилник, утвърден от министъра на народното здраве и социалните грижи, съгласуван с министъра на народната отбрана.

138. При кандидатстване за постъпване във висши, полувисши и други учебни заведения, ако другите условия са равни, изслужилите редовна военна служба като отличници по бойна и политическа подготовка имат предимство.

139. Наказателните постановления и глоби, постановени съгласно този закон, се обжалват по реда на глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс с изключение на тези под 100 лв., които могат да се обжалват пред иерархически по-горния началник.

140. Военнослужашите, които са осъдени с влязла в сила присъда от военните или общите съдилища на лишаване от свобода до 2 години, изтърпяват наложените им наказания във военно-изправителни места.

Министърът на народната отбрана има право да намалява максималния размер на наказанието, което може да се изтърпява във военно-изправителни места, както и да определя престъпленията, при извършването на които осъдените военнослужащи следва да бъдат уволнявани и да изтърпяват наложените им наказания в общите места за задържане.

За времето, през което осъдените военнослужащи изтърпяват наказанието си във военно-изправителните места, получават 1/2 от следващата им се заплата.

Изтърпяното по този ред наказание, както и условното наказание, наложени от военните съдилища, не се вписват в бюлетините за съдимост.

За реда на изтърпяване наказанията във военно-изправителните места се издава правилник, утвърден от министъра на народната отбрана, съгласуван с министъра на правосъдието.

141. За приложение на настоящия закон се издават правилници, утвърдени от Министерския съвет, а така също наредби, указания и заповеди, издадени съответно от министъра на народната отбрана и министъра на вътрешните работи.

142. Настоящият закон отменя Указа за всеобщата военна служба в Народна република България, Указа за изтърпяване на наказания от военнослужащите и наредбата по приложението му, точка 1 от раздел I и раздел II на Указа за попълване на българската народна армия и органите на Министерството на вътрешните работи за военно време с волнонаемен състав и за водене на военен отчет ресурсите на народното стопанство, както и всички други разпоредби, които му противоречат.

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ
13 НОЕМВРИ 1954 Г. ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА РАЗПОРЕЖДАНЕТО НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ОТ
10 ОКТОМВРИ 1953 Г. ОТНОСНО УРЕЖДАНЕ ИЗПЛАЩА-
НЕТО НА ЗАПЛАТИТЕ И ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА НА ЗА-
ПАСНИТЕ, ПОВИКАНИ НА УЧЕБНИ ИЛИ ПРОВЕРОЧНИ
СБОРОВЕ ИЛИ НА ПРЕПОДГОТОВКА В
НАРОДНАТА АРМИЯ**

(Обнародвано в „Известия“, бр. 93 от 19. XI. 1954 г.)

**За Министерството на народната отбрана и
Централния съвет на професионалните съюзи**

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ ПОСТАНОВИ:

1. Повиканите на учебни или проверочни сборове или на преподавателска запасни от офицерския, сержантския и редовия състав, които работят в държавни, кооперативни, обществени или частни предприятия или в учреждения и организации, през времетраенето на сбора или преподавателската се считат в служебен отпуск и получават от предприятието, учреждениято или организацията, където работят, заплатата си в следните размери:

а) неженени	50%;
б) женени без деца	60%;
в) женени с едно дете	70%;
г) женени с две деца	80%;
д) женени с три и повече деца	90%;

З а б е л е ж к а. На получаващите трудово възнаграждение според изработеното се изплаща съответният процент от възнаграждението, получено за последния календарен месец преди повикването им в народната армия.

2. Членовете на трудово-производителните кооперации получават възнаграждение в съответните проценти по точка 1 от постановлението, изчислени върху средното получено през това време от кооператорите от същата степен.

3. На кооператори, повикани на учебен сбор или преподавателска и неполучаващи друго възнаграждение или заплата освен възнаграждение в трудовни, трудово-кооперативното земеделско стопанство да начислява дневно възнаграждение в следните размери:

а) неженени	0,50 трудовни;
б) женени без деца	0,60 трудовни;
в) женени с едно дете	0,70 трудовни;
г) женени с две деца	0,80 трудовни;
д) женени с три и повече деца	0,90 трудовни.

4. На повиканите на учебен сбор или преподготовка частни стопани или граждани, временно останали без работа, Министерството на народната отбрана — съответното поделение, да заплаща, както следва:

а) неженени	4 лева на ден;
б) женени без деца	5 лева на ден;
в) женени с едно дете	6 лева на ден;
г) женени с две деца	7 лева на ден;
д) женени с три и повече деца	8 лева на ден.

5. Тези от повиканите, които имат в семействата си близки (родители, дядо и баба, братя и сестри) без доходи и ги издържат, получават допълнително възнаграждение, както следва:

- а) работници, служители и кооператори в ТПК — в размер на 5% свръх посоченото в точки 1 и 2;
- б) кооператори от ТКЗС — в размер 0,05 трудовни свръх посоченото в точка 3 и
- в) частни стопани и временно останали без работа — по един лев дневно свръх посоченото в точка 4.

Деца, братята и сестрите се вземат предвид само до навършени 18 години или ако са нетрудоспособни, а за учащите се — до навършени 24 години и ако не получават стипендии.

6. При еднодневните проверочни сборове се получава цялото възнаграждение, заплата или трудовден.

Настоящото постановление отменя точка 1, буква „б“, и точка 4 от разпореждането на Министерския съвет от 10 октомври 1953 г. за уреждане заплащането на заплатите на призованите в народната армия на учебен сбор или преподготовка запасни и наемите за доставените за същата цел коне, каруци и автомобили и влиза в действие от 1 януари 1955 г.

Изпълнението на постановлението се възлага на министъра на народната отбрана, министъра на финансите, министъра на земеделието и председателя на Централния съвет на трудово-производителните кооперации.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Основни положения, чл. чл. 1 — 20	3
Дял I. Изпълнение на редовната военна служба	
Общи положения, чл. чл. 21 — 27	7
Глава I. Повикване на редовна военна служба	
А. Подготовка на набора в народните съвети, чл. чл. 28 — 30	8
Б. Подготовка и проверка на набора във военните окръжия	9
1. Наборни комисии, чл. чл. 31 — 38	9
2. Контролна наборна комисия, чл. чл. 39 — 40	10
В. Повикване на новобранците във въоръжените сили и уволняване от редовна военна служба, чл. чл. 41 — 45	10
Г. Отлагане от редовна военна служба, чл. чл. 46 — 47	11
Д. Освобождаване от редовна военна служба, чл. 48	12
Е. Съкратен срок на редовната военна служба, чл. чл. 49 — 51	12
Ж. Военен данък, чл. чл. 52 — 53	13
Дял II. Военно-учебни заведения, чл. чл. 54 — 60	13
Дял III. Изпълнение на службата в запаса на въоръжените сили	
Глава I. За запаса на редовия и сержантския състав, чл. чл. 61 — 69	14
Глава II. За запаса на младшия, старшия и висшия офицерски състав, чл. чл. 70 — 72	15
Дял IV. За правата, задълженията и отговорностите на военнослужащите и запасните	
Глава I. Общи разпоредби, чл. чл. 73 — 82	17
Глава II. Награди и поощрения, чл. 83	18
Глава III. Отпуски и почивки, чл. чл. 84 — 86	18
Обезщетения, чл. чл. 87 — 92	19
Дял V. За военния отчет	
Глава I. За военния отчет на наборници и запасни, чл. чл. 93 — 105	21
Глава II. Задължения на подлежащите на военен отчет при временно напускане пределите на страната, изселване и приемане на чуждо гражданство чл. чл. 106 — 109	22

Дял VI. За военния отчет на автотракторната техника, инженерните машини, съдовете и съоръженията за горивни и смазочни материали, ремаркета, коне, каруци и конско снаряжение в народното стопанство чл. чл. 110 — 113	23
Дял VII. За повикванията при мобилизация и във военно време, чл. чл. 114 — 124	24
Дял VIII. Наказателни разпоредби, чл. чл. 125 — 129	25
Дял IX. Общи разпоредби, чл. чл. 130 — 142	26
Постановление на Министерския съвет от 13 ноември 1954 г. за изменение и допълнение на разпоредането на Министерския съвет от 10 октомври 1953 г. относно уреждане изплащането на заплатите и възнагражденията за запасните, повикани на учебни или проверочни сборове или на преподготовка в народната армия	29

Редактор: Д. Димитров

Техн. редактор: К. Пингов

Коректор: В. Абаджиев

Дадена за набор на: 12. III. 1958 г.

Подписана за печат: на 31. III. 1958 г.

Издателски коли: 1'66

Печатни коли: 2

Формат: 59|84|16

Тираж: 5062

Тем. №: 904|58 г. Изд. № 8541. II. 5

Цена 1955 г. 1'10 лв.

Sanitized Copy Approved for Release 2010/06/23 : CIA-RDP80T00246A045000610001-4

Цена 1'10 лв.

Sanitized Copy Approved for Release 2010/06/23 : CIA-RDP80T00246A045000610001-4